

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ
ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

sb.nauch.-metod.statey [Evaluation: educational opportunities: a collection of scientific and methodological papers]. Vol.4, Minsk.: BGU, 257 p. [in Russian].

5. Morozov, S.M. & Shkaraputa, L.M. (Ed). (2000). *Slovník inštomovnikh sliv* [Dictionary of foreign words]. Kyiv: Naukova dumka, 680 p. [in Ukrainian].

6. Fediienko, V.V. (2009). *Modeli kvalimetrii i porivniannia rivniv navchalnykh dosiahnen studentiv u riznykh otsinochnykh systemakh* [Models of qualimetry and comparison of levels of educational achievements of students in various valuation systems]. *Candidate's thesis*. Kirovohrad, 212 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.06.2017

УДК 378.016:373.2/3 (043.5)

Інна Перепелюк, асистент кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ
ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

Стаття присвячена одному із провідних напрямів професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти – формуванню готовності до педагогічної взаємодії у різних аспектах. Автор акцентує увагу на культурному та професійному чинниках формування професійності педагога. Зазначено, що саме культура є підґрунтям формування особистості вчителя-вихователя. На основі теоретичного аналізу наукової інформації у статті виокремлено окремі питання, що визначають зміст роботи вихователя з батьками дошкільників (роль сім'ї у вихованні дошкільників; особливості морального виховання дітей в сім'ї; психологічні особливості дітей дошкільного віку та їх врахування в сімейному вихованні; форми і засоби виховання дітей в сім'ї; помилки і труднощі сімейного виховання та шляхи їх подолання та ін.).

Ключові слова: *готовність, педагогічна діяльність, наступність, педагогічна взаємодія, вихователі дошкільних закладів, вчителі початкової школи.*

Літ. 8.

Інна Перепелюк, асистент кафедри педагогіки та психології дошкільного образования
Черновицького національного університету
імені Юрія Федьковича

**ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ СТУДЕНТОВ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
ФАКУЛЬТЕТА К ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ ВЗАИМОДЕЙСТВИЮ В КОНТЕКСТЕ
ПРЕЕМСТВЕННОСТИ ДОШКОЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ И НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ**

Статья посвящена одному из ведущих направлений профессиональной подготовки будущих специалистов дошкольного и начального образования – формированию готовности к педагогическому взаимодействию в его различных аспектах. Автор акцентирует внимание на культурном и профессиональном факторах формирования профессионализма педагога. Отмечено, что именно культура является основой формирования личности учителя-воспитателя. На основе теоретического анализа научной информации в статье выделены отдельные вопросы, определяющие содержание работы воспитателя с родителями дошкольников (роль семьи в воспитании дошкольников, особенности нравственного воспитания детей в семье, психологические особенности детей дошкольного возраста и их учет в семейном воспитании; формы и средства воспитания детей в семье; ошибки и трудности семейного воспитания и пути их преодоления и др.).

Ключевые слова: *готовность, педагогическая деятельность, преемственность, педагогическое взаимодействие, воспитатели дошкольных учреждений, учителя начальной школы.*

Inna Perepelyuk, Assistant of the Pedagogy and Psychology of Preschool Education Department
Chernivtsi Yuriy Fedkovych National University

**THE FORMATION OF READINESS OF STUDENTS OF PEDAGOGICAL FACULTIES
TO THE PEDAGOGICAL INTERACTION IN THE CONTEXT OF CONTINUITY OF
THE PRESCHOOL INSTITUTION AND PRIMARY SCHOOL**

The article highlights one of the leading directions of future specialists' professional training of pre-school and elementary education i.e. the readiness to the pedagogical interaction in various aspects. The

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ
ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

researcher focuses on the cultural and professional factors in the formation of the teacher's professionalism. It is identified that the culture itself is the basis for the formation of the teacher-educator individuality.

The article shows the necessity of close interaction between the teachers and parents in the context of the preschool and elementary school continuity; it also studies the importance of the subjective relationships in the systems of "the teacher-students", "the students-parents" on the basis of partnership, on the principles of pedagogy cooperation.

The theoretical analysis of scientific information identifies the separate issues that determine the content of the educator's work with the parents of preschoolers (the role of the family in the preschool education, the peculiarities of moral education of children in the family, the psychological peculiarities of children of preschool age and their influence in the family education; the forms and ways of raising children in the family, the mistakes and difficulties of family education and the ways to overcome them, etc.).

The methods of the participants' mutual influence of the pedagogical process are described as follows: the method of persuasion (an exchange of opinions, advice, and explanation), the method of exercising (the personal example of the teacher, parents, request, and assignment), the method of pedagogical evaluation (praise, gratitude, remark, an encouragement).

In the process of practical research, the article describes the pedagogical skills that are necessary for the future teachers in the interaction with the preschool children and parents of junior school age: the gnostic, design, constructive, communicative, organizational, and their main characteristics are offered.

Keywords: *readiness, the pedagogical activity, continuity, the pedagogical interaction, the educators of preschool institutions, teachers of elementary school.*

Постановка проблеми. Сучасні тенденції реформування системи світи, усіх її ланок зумовлюють пошук нових шляхів підготовки майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти. Педагогічна взаємодія є важливою складовою освітнього процесу у вищому навчальному закладі, а також займає провідну роль у формуванні взаємин на етапі дошкільного навчання та виховання дітей, початковому етапі навчання дитини в школі, налагодженні тісної співпраці з батьками та громадськими організаціями.

Зміна державної політики в галузі освіти зумовила визнання провідної ролі сім'ї у вихованні дітей, про що зазначено в Конституції України, Національній програмі "Діти України", Законі України "Про дошкільну освіту" тощо. Сучасна сім'я має стати головною ланкою у вихованні дитини: створити належні матеріальні та педагогічні умови для фізичного, морального й розумового становлення особистості дитини. Значна частина батьків, переймаючись пошуком джерел існування або нагромадженням багатства, все менше приділяють уваги чинникам у вихованні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Сучасність вимагає інтеграції сімейного і суспільного виховання, активізації участі батьків у навчально виховному процесі, оскільки сім'я та освітні заклади слугують дітям першим соціальним орієнтиром, зразком форм людських взаємин. Провідна роль у вирішенні цих завдань відводиться саме дошкільному закладу. У своїй виховній діяльності дошкільний заклад має спиратися на сім'ю, сприяти підвищенню її педагогічної культури, активно впливати на взаємини між її членами. Забезпечити високий

рівень реалізації потенціалу сім'ї щодо виховання та формування особистості дитини здатна тільки нова генерація педагогічних кадрів.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Сучасними підходами до проблеми професійної підготовки кадрів для системи дошкільної освіти опікуються Л. Аргємова, Г. Беленька, Л. Загородня, М. Машовець; теоретико-практичні аспекти підготовки майбутніх фахівців початкової ланки освіти досліджують Н. Бібік, Т. Байбара, М. Вашуленк, О. Савченко, Л. Хомич та ін.

Окремі аспекти загальної проблеми взаємозв'язку сім'ї та освітнього закладу у формуванні особистості дитини висвітлено у працях Л. Загик, О. Кононко, Н. Лисенко, Т. Маркової, В. Маїшевої, Л. Островської, Н. Побірченко.

В. Сухомлинський закликав учителів вихователів вчити батьків справі виховання: "Учіть батьків мистецтва виховання як найблагороднішої, найлюдянішої, найвищої творчості, як виконання високого громадянського обов'язку" [7, 670].

У ході дослідження ми зіткнулись з такою проблемою, як педагогічна некомпетентність батьків, часто байдуже ставлення батьків до успіхів і невдач своїх дітей, до життя і традицій дошкільного закладу. Саме це і спонукало нас до висновку про необхідність створення нової системи сімейного виховання, зокрема це: визначити нові підходи та окреслити нові шляхи у розв'язанні проблем взаємодії педагогів і батьків щодо формування та становлення особистості дитини; добирати адекватні методи діагностики; сформувати у суб'єктів виховання нові для них педагогічні уміння; змінити ціннісні орієнтації як у майбутніх педагогів, так і у самих батьків; розробити

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

інтегровану систему підготовки майбутніх фахівців дошкільної та початкової ланок освіти для організації ефективної педагогічної взаємодії, саме у контексті реалізації наступності “дошкільний заклад-початкова освіта”. Ми вважаємо, що це дасть можливість освоїти нову сферу взаємодії суб’єктів освіти, що вимагає формування активної педагогічної позиції батьків, їх педагогічного просвітництва, участі у загальному розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Мета нашого дослідження – проаналізувати особливості формування готовності до педагогічної взаємодії у студентів педагогічних факультетів саме в контексті реалізації принципу наступності “дошкільний заклад – початкова школа”.

Виклад основного матеріалу. Виваженим шляхом забезпечення в практичній діяльності положень Концепції нової української школи є формування суб’єкт суб’єктних взаємин у системах “викладачі-студенти”, “студенти-батьки” на засадах партнерства, на принципах педагогіки співробітництва. Успіх взаємодії батьків і вихователів, а отже позитивний вплив на виховання дитини значною мірою будуть залежати від відносин, які будуть формуватися між вихователем і батьками дітей. Адаже контакт двох вихователів – педагогів і батьків – крок до взаєморозуміння, до злагодженості, до гармонії, до набуття довіри, обміну духовними й емоційними цінностями, засвоєння педагогічного досвіду, знань, які вихователь і батьки передають один одному. Від того, наскільки батьки й вихователі зможуть порозумітися, від гармонійних взаємин між батьками і вихователями, від єдності вимог в підході до дитини та створення необхідних умов великою мірою залежить успіх виховання дошкільників. Зазначимо, що набуття майбутнім фахівцем особистісного рівня спілкування є необхідною умовою високої культури взаємодії й гармонії вихователя і батьків. Н.А. Бугаєць вважає, що “тверді переконання виступають у ролі першооснови педагогічної культури. Це вироблені батьками усталені погляди, в основу яких покладені підтвержені досвідом ті чи інші педагогічні ідеї, що несуть в собі велику спонукальну силу” [1, 47].

У формуванні особистості майбутнього педагога ХХІ століття до роботи з батьками у контексті забезпечення наступності, на нашу думку, є два головних аспекти – культурний і професійний. Культурний педагог – це не взірць формально-етикетної шляхетності, а інтелігентна людина за своєю найвищою духовною сутністю із творчим і гуманним способом світобачення, світосприймання. Термін “культура” латинського походження “cultura”, що в перекладі означає

виховання, освіта, розвиток. У педагогічному словнику С. Гончаренка зазначено, що “культура – сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають історично-досягнутий рівень розвитку суспільства й людини і втілюються в результатах продуктивної діяльності. У вужчому розумінні культура – це сфера духовного життя суспільства, що охоплює насамперед систему виховання, освіти, духовної творчості (особливо мистецької), а також установи й організації, що забезпечують їхнє функціонування... Водночас під культурою розуміють рівень освіченості, вихованості людей, а також рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності” [3, 182].

Саме культура є підґрунтям формування особистості вчителя-вихователя. Важливим завданням вважаємо формування професійної культури майбутнього вихователя / вчителя початкової школи, здатного орієнтуватись у сучасному постійно змінному освітньому просторі, який би умів відповідально робити свій вибір, здійснювати контроль співвідношення рівня готовності до просвітницької діяльності з запитами суспільства. Під професійною культурою розуміємо певний ступінь оволодіння професією, тобто способами і прийомами вирішення професійних завдань на основі сформованості духовної культури особистості. До професійних якостей педагога відносимо: професійну компетентність, любов до дітей, знання теорії та історії педагогіки, основ психології, методичні уміння, що включають педагогічну техніку, знання досягнень педагогічної науки та практики, уміння застосовувати їх у практичній діяльності, тактовність, прагнення до самовдосконалення, вміння організовувати самоосвіту тощо.

Вихователі дошкільного закладу – перші педагоги, з якими зустрічаються молоді батьки. Під час роботи з батьками вихователь повинен враховувати типові особливості сімейного виховання, індивідуальні особливості батьків, рівень моральної вихованості дітей, вивчення загальних педагогічних положень, пов’язаних з вихованням початку гуманізму у дітей.

Зміст роботи вихователя з батьками дошкільників включає обговорення таких питань:

- 1) роль сім’ї у вихованні дошкільників;
- 2) особливості морального виховання дітей в сім’ї;
- 3) психологічні особливості дітей дошкільного віку та їх врахування в сімейному вихованні;
- 4) форми і засоби виховання дітей в сім’ї;
- 5) помилки і труднощі сімейного виховання та шляхи їх подолання;

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ
ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

б) підвищення педагогічної культури батьків, розширення їхнього педагогічного кругозору, збільшення об'єму педагогічних знань [4, 72].

На нашу думку, під час визначення змісту, форм педагогічної просвіти батьків вихователів повинен враховувати загальну підготовку і життєвий досвід батьків, їхню освіту, громадську позицію, особливості сімей (багатодітна, неповна, малозабезпечена), національні традиції, рівень виховного потенціалу конкретної родини та її мікроклімат. У процесі цієї роботи батьки будуть отримувати знання про завдання і методи всебічного виховання дітей – фізичного, розумового, морального, естетичного. Але ми переконані, що питанню формування готовності до навчання в школі у роботі з батьками слід приділяти особливу увагу, оскільки сім'я відіграє провідну роль у даному контексті. Педагог, допомагаючи батькам, вселяє в них упевненість у тому, що вони зможуть змінити поведінку і характер дитини, якщо будуть систематично і послідовно, разом з вихователями, впливати на неї в певному напрямі.

Безпосереднє здійснення взаємодії вихователів і батьків ґрунтується на вивченні сім'ї педагогами і використанні методів впливу учасників педагогічного процесу один на одного:

- метод переконання: обмін думками, порада, пояснення, висловлювання своїх думок, суджень, аргументів, навіювання;

- метод вправлення: особистий приклад педагога, батьків, прохання, доручення, показ-інструкція, практичні заняття з елементами тренінгу, моделювання та програвання педагогічних ситуацій;

- метод педагогічної оцінки: похвала, подяка, зауваження, заохочення.

Проблема формування готовності майбутніх вихователів до роботи з батьками дітей дошкільного віку вимагає також знань про пошук форм роботи як з дітьми, так і з їхніми батьками.

Форма – це “тип, будова, спосіб організації чого-небудь...” [2, 816]. Удосконалення батьківської освіти та форми взаємодії батьків й педагогів розкрито у багатьох дослідженнях науковців [5; 6].

Ми вважаємо, що форми взаємодії педагогів і батьків – це такі способи організації їх спільної діяльності, які ефективно впливають на виховання та становлення особистості дитини. Форми батьківської просвіти розрізняються за:

1) місцем проведення (у сім'ї, на нейтральній території, у закладі, на вулиці);

2) характером спілкування (безпосереднім та опосередкованим, усним, письмовим, за

допомогою технічних засобів зв'язку, із поєднанням видів спілкування);

3) участю членів сімей (вся сім'я, обидва батьки, мати чи батько з дитиною, матері, батьки);

4) кількістю сімей (індивідуальні, групові, масові або колективні);

5) тривалістю (разові, короткочасні, постійно-діючі, пульсуючі);

6) змістом (формування знань та умінь; батьківських якостей і рис; правильного ставлення до дитини);

7) метою (обслуговуючі, реабілітаційні, профілактичні, супроводжуючі);

8) впливом на сім'ю (ознайомлюючі, спонукальні, перетворювальні) [8, 68].

Оскільки проблема нашого дослідження стосується двох ланок освіти – дошкільної та початкової, ми будемо використовувати єдине спільне поняття – педагог – для позначення фахівця як дошкільної, так і початкової освіти.

У процесі нашого дослідження ми вивчали рівень сформованості готовності як у студентів напряму підготовки “Дошкільна освіта”, так і у студентів спеціальності “Початкова освіта”. Також респондентами нашого дослідження були студенти спеціальності “Початкова освіта”, у яких додаткова спеціалізація підготовки – “вихователь дошкільного закладу”. У процесі дослідження нами виявлено такі педагогічні уміння, що необхідні майбутнім педагогам у роботі з батьками дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: гностичні, проєктувальні, конструктивні, комунікативні, організаторські. Схарактеризуємо їх зміст.

Гностичні уміння передбачають:

1) аналізувати психолого-педагогічну літературу з проблем виховання, навчання та розвитку дошкільників та молодших школярів у сім'ї та добирати необхідні матеріали для співпраці з батьками з означеної проблеми;

2) аналізувати та оцінювати студентами власний рівень готовності до ефективної педагогічної взаємодії з батьків;

3) свідомо вдосконалювати педагогічну майстерність, здійснювати самоосвіту і самовиховання;

4) вивчати виховний потенціал сім'ї та його вплив на виховання дітей, об'єктивно оцінювати застосування методів виховання в сім'ї;

5) вивчати кращий педагогічний досвід з досліджуваної проблеми;

6) використовувати традиційні та нетрадиційні форми й методи роботи з батьками дошкільнят та дітей молодшого шкільного віку;

7) запобігати конфліктним ситуаціям з батьками.

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ
ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

Проектувальні уміння – це здатність:

1) планувати різноманітні форми роботи з батьками, передбачати результати розвитку педагогічної свідомості батьків;

2) планувати цілі, завдання, методи роботи з батьками з різних напрямів виховання дітей;

3) прогнозувати результати розвитку та становлення особистості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, а також можливі труднощі батьків у їх вихованні;

4) планувати взаємодію сім'ї та освітньої інституції з проблем виховання, пошук шляхів їх вирішення.

Конструктивні уміння передбачають:

1) відбирати традиційні, нетрадиційні форми, методи, прийоми роботи з батьками;

2) створювати індивідуальну програму виховання особистості дитини в умовах сім'ї;

3) моделювати конкретні цілі й завдання виховання дітей у роботі з батьками та добирати відповідні методи виховання;

4) добирати необхідну педагогічну літературу для роботи з батьками з метою підвищення рівня їх педагогічної освіти;

5) допомагати батькам моделювати свої виховні дії.

Комунікативні уміння визначають спроможність:

1) встановлювати з батьками, колегами, дітьми педагогічно доцільні взаємини;

2) керувати емоціями та поведінкою у процесі спілкування з батьками, дітьми, колегами, здійснювати групове та індивідуальне спілкування;

3) знаходити потрібні форми спілкування, передбачати результат педагогічного впливу на стосунки з батьками;

4) вміти розв'язувати педагогічні задачі та ситуації, які пов'язані з виховною проблематикою у сім'ї;

5) надавати батькам інформацію щодо використання ефективних методів та прийомів виховання дітей у сім'ї;

6) вміти регулювати можливі конфлікти, які виникають у сім'ях.

Організаторські уміння – це здатність:

1) організувати традиційні та нетрадиційні форми роботи з батьками;

2) залучати батьків до участі у виховних заходах;

3) організувати власну діяльність у педагогічному процесі з батьками, дітьми та подумки ставити себе на їх місце;

4) здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до дітей та батьків з метою визначення перспектив роботи з ними у різних напрямках виховання.

Якість знань, необхідних майбутньому педагогу

для роботи з батьками, ми характеризуємо такими критеріями: *обсяг знань; усвідомленість знань; інтерес до педагогічної теорії.*

Обсяг знань характеризує всебічне засвоєння знань студентами у галузі педагогічних фактів, явищ, ситуацій, що вивчаються. Чим повніші, глибші, міцніші знання студентів про педагогічні факти, явища, ситуації, тим більш досконаліми стають їхні судження, поняття про них.

Усвідомленість знань студентів виражається у свідомому орієнтуванні у навчальному матеріалі, умінні пов'язувати теорію з практикою, правильності самостійних суджень, доказовості окремих положень.

Якість умінь охарактеризовано за такими критеріями: послідовність дій, їхня доцільність; якість виконання дій; час, витрачений на виконання практичного завдання.

Педагогічні уміння розглядаємо як здатність виконувати певні дії свідомо, якісно, послідовно, швидко.

Означені критерії знань та умінь покладено в основу виокремлення чотирьох рівнів готовності майбутнього педагога до педагогічної взаємодії: *оптимальний, високий, достатній, низький.*

Оптимальний – студенти свідомо, глибоко й повно володіють міцними знаннями. Вміють виділяти істотні ознаки педагогічних фактів, явищ, ситуацій, аргументують їх, передбачають результат, приймають власне рішення. Свідомо орієнтуються в програмовому матеріалі, уміють пов'язувати теорію з практикою. Проявляють високу цікавість до педагогічної теорії.

Високий – студенти глибоко і повно володіють навчальним матеріалом, виділяють істотні ознаки педагогічних фактів, явищ, обставин, ситуацій, встановлюють між ними причинно-наслідкові зв'язки і залежності, але недостатньо аргументують свої рішення, не завжди намічають можливі результати взаємодії з батьками, дітьми, знаходять контакт з сім'єю.

Достатній – студенти достатньо володіють основними теоретичними знаннями, виділяють суттєві, істотні ознаки педагогічних явищ, фактів, обставин, ситуацій, але викладають матеріал не точно, не послідовно, допускають помилки у визначенні понять, вважають за краще діяти за зразком, не проявляють особливої активності до розвитку професійних знань. Достатній рівень носить виконавчий характер (за готовою інструкцією); спрямований на відтворення запам'ятованого.

Низький – студенти частково відтворюють навчально-програмний матеріал, мають певні труднощі у визначенні істотних ознак

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ
ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

педагогічних фактів, ситуацій, обставин, їх діяльність підпорядкована інтуїції. Судження елементарні, обмежені, причинно наслідкові зв'язки відсутні. Здійснюють роботу з батьками фрагментарно, з методичними помилками, пасивно ставляться до вивчення форм і методів роботи з батьками з досліджуваної проблеми.

Визначений обсяг знань та умінь став передумовою для вирішення проблеми підготовки майбутніх педагогів до роботи з батьками з виховання дітей різних вікових категорій. Для того, щоб підготувати майбутніх вихователів / вчителів початкової школи до організації педагогічної взаємодії необхідно провести педагогічне діагностування студентів.

Отримані результати діагностичного опитування дають підстави констатувати необхідність удосконалення процесу професійної педагогічної підготовки, який забезпечив би конкурентоспроможність майбутніх педагогів до роботи з батьками з проблем виховання дітей дошкільного / молодшого шкільного віку на ринку праці, здатних до професійної суб'єкт суб'єктної взаємодії з батьками та дітьми різного віку. Отже, необхідно підняти рівень підготовки майбутніх педагогів на якісно вищий.

Ми вважаємо, що під час взаємодії з батьками необхідно націлювати студентів дотримуватись таких принципів: співробітництво з батьками на виокремлення в дитині кращих моральних якостей характеру; повага до особистості батька і матері, їхньої трудової діяльності; підтримка позитивного авторитету батьків у сім'ї; неприпустимість надмірного спілкування з батьками.

У процесі дослідження нами з'ясовано сутність понять "готовність майбутнього педагога до роботи з батьками":

- готовність майбутнього педагога до роботи з батьками – складне особистісне утворення, що містить всебічні знання суті морального виховання дошкільника / молодшого школяра, характеризується застосуванням необхідних професійно-педагогічних умінь та навичок, включає особистісні якості, що забезпечують високі результати взаємодії педагогів з батьками.

Також ми зазначаємо, що педагогічна взаємодія – процес погоджених впливів, гармонійних стосунків, що підпорядковані спільній меті, яка реалізується в спілкуванні "на рівних" та в спільній педагогічній діяльності у контексті реалізації наступності дошкільного закладу та сім'ї.

Виявлено, що необхідними педагогічними умовами підготовки майбутніх педагогів до роботи з батьками є такі: побудова педагогічного процесу із врахуванням результатів педагогічної

діагностики готовності студентів факультетів педагогічної освіти; оновлення змісту навчальних дисциплін; збагачення досвіду співпраці майбутніх педагогів з батьками під час педагогічної практики в різних освітніх установах.

Таким чином, результати дослідження дають підстави запропонувати такі рекомендації до організації освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців педагогічних факультетів: вважати, що підготовка майбутніх педагогів до роботи з батьками дітей дошкільного / молодшого шкільного віку – це частина цілісного педагогічного процесу у вищій школі, який потребує належного наукового спрямування на досягнення означеної мети; впроваджувати в освітній процес новітні педагогічні технології (проблемне та імітаційно-ігрове навчання, "портфоліо"), спрямовані на формування професійної готовності майбутніх педагогів до роботи з батьками щодо проблем виховання дітей. Перспективу подальшого наукового дослідження вбачаємо у вивченні особливостей організації педагогічної взаємодії усіх учасників освітнього процесу в умовах інклюзивного освітнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бугаєць Н. А. *Теорія та практика взаємодії сім'ї та школи: навч. посіб.* / Н. А. Бугаєць, І. М. Трубавіна – Харків: ХДПУ, 2002. – 106 с.
2. *Великий тлумачний словник сучасної української мови* / [уклад. гол. ред. В. Г. Бусел]. – К.: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2004. – 1440 с.
3. Гончаренко С. *Український педагогічний словник* / Гончаренко С. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
4. Касьяненко М. Д. *Педагогіка співробітництва* / Касьяненко М. Д. – К.: Вища школа, 1993. – 317 с.
5. Кравченко Т. В. *Технологія сімейного спілкування та її складові* / Т. В. Кравченко // *Сім'я та шлюбно-родинні стосунки в Україні* – К.: УАДУ, 2001. – Вип. 1а. – С. 95 – 98.
6. Кузь В. Г. *Полікультурна парадигма підготовки майбутнього вихователя дошкільного закладу* / В. Г. Кузь // *Вісник прикарпатського університету. Педагогіка*. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 74–78.
7. Сухомлинський В. О. *Вибрані твори: В 5 т.* / В. О. Сухомлинський. – К.: Видавництво "Радянська школа", 1976 – Т.2: *Сто порад учителям*. – 1976. – 670 с.
8. Трубавіна І. М. *Методи вивчення сім'ї* / І. М. Трубавіна, Н. А. Бугаєць. – К.: УДЦССМ, 2001. – 68 с.

REFERENCES

1. Buhaiets, N. A. & Trubavina, I. M. (2002). *Teoriia ta praktyka vzaiemodii simi ta shkoly: navch. posib* [Theory and practice of family and school interaction: teaching. manual]. Kharkiv: KhDPU, 106 p. [in Ukrainian].

ХОРОВЕ ТОВАРИСТВО “БЕРЕЖАНСЬКИЙ БОЯН”: ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

2. Busel, V. H. (Ed.). (2004). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language] Kyiv: Irpin, VTF “Perun”, 1440 p. [in Ukrainian].
3. Honcharenko, S. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk* [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv: Lybid, 376 p. [in Ukrainian].
4. Kasianenko, M. D. (1993). *Pedahohika spivrobotnytstva* [Pedagogy of cooperation]. Kyiv: Vyshcha shkola, 317 p. [in Ukrainian].
5. Kravchenko, T. V. (2001). *Tekhnolohiia simeinoho spilkuvannia ta yii skladovi* [The technology of family communication and its components]. *Simia ta shliubno-rodynni stosunki v Ukraini* [A family and the marriage-related relationships in Ukraine]. Kyiv: UADU, Vol. 1a, pp. 95 – 98. [in Ukrainian].
6. Kuz, V. H. (2008). *Polikultura paradyhma pidhotovky maibutnoho vykhovatelja doshkilnoho zakladu* [Polycultural paradigm of the future teacher training of a preschool institution]. The bulletin Ivano-Frankivsk, pp.74–78. [in Ukrainian].
7. Sukhomlynskyi, V. O. (1976). *Vybrani tvory: V 5 t.* [Selected Works: 5]. Kyiv: Vydavnytstvo “Radianska shkola”, vol.2: Sto porad uchytelevi [The hundred pieces of advice for the teacher] 670 p. [in Ukrainian].
8. Trubavina, I. M. & Buhaiets, N. A. (2001). *Metody vyvchennia simi* [Methods of studying the family]. Kyiv: UDTsSSM, 68 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.06.2017

УДК 78.071.2(477) “XX”

Марія Іздепська-Новицька, асистент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ХОРОВЕ ТОВАРИСТВО “БЕРЕЖАНСЬКИЙ БОЯН”: ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Представлено історико-культурологічний аспект діяльності хорових товариств Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX ст. на прикладі “Бережанського Бояну”. Розглянуто найважливіші віхи діяльності хору впродовж означеного періоду, його роль у культурному житті краю. Висвітлено персоналії диригентів “Бережанського Бояну”, зокрема, О. Нижанківського, постаті відомих виконавців, які виступали з “Бояном”, виконавський концертний репертуар хору.

Ключові слова: хорове мистецтво Західної України, товариство “Бережанський Боян”, диригенти “Бояну”.

Літ. 7.

Мария Издепская-Новицкая, ассистент кафедры музыковедения и методики музыкального искусства факультета искусств Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка

ХОРОВОЕ ОБЩЕСТВО “БЕРЕЖАНСКИЙ БОЯН”: ІСТОРИКО-КРАЄВЕДЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Представлено історико-культурологічний аспект діяльності хорових товариств Східної Галичини кінця XIX – першої третини XX ст. на прикладі “Бережанського Бояна”. Розглянуто найважливіші етапи діяльності хору на протязі даного періоду, його роль у культурній житті краю. Освітлено персоналії диригентів “Бережанського Бояна”, в частині, О. Нижанківського, особистості відомих музикантів, які виступали з “Бояном”, виконавський концертний репертуар хору.

Ключевые слова: хоровое искусство Западной Украины, общество “Бережанский Боян”, дирижёры “Бояна”.

Mariya Izdepska-Novitska, Assistant of the Musicology and Methods of Music Art Department Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University

THE CHORAL SOCIETY “BEREZHANSKIY BOYAN”: THE LOCAL-HISTORY ASPECT

The article analyzes the activity of “Berezhanskiy Boyan” during the 90s years of the 19th century and the 30s years of the 20th century. One of the important directions of the cultural and artistic activity amid Ukrainians of the region was the foundation of the choral societies “Boyan”. The activity of such choral